

AİLE VE EVLİLİK ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

I.

Prof. Dr. Cavit Orhan TÜTENİL

1. Araştırmanın Amacı. 2. Yöntemi ve Uygulaması. 3. Araştırmanın Değerlendirilmesi ve Varsayımları. 4. Araştırmanın Sonuçları: A. «TOPLAM» Yanıtlara Göre Genel Durum.

1. Araştırmanın Amacı

«Aile ve Evlilik Anketi»ne dayandırılan araştırmanın amacı, İstanbul Üniversitesi öğrencilerinin aile ve evlilik konusundaki görüşlerini öğrenmek olmuştur. Gençlik kesitinin bir bölümü olan çeşitli fakültelere mensup kız-erkek öğrencilerden, kendilerine ulaştırılan soru listelerini, ad belirtmeden, yanıtlamaları istenmiştir. Bir geçiş toplumunun özelliklerini yansıtan Türkiye’de, genç ve aydın kesimin, hızlı değişimlere dirençli olan aile ve evlilik konusu karşısındaki düşünce ve eğilimleriyle, bir parçası oldukları ailelerinin durumu arasında bazı ilişkiler kurulmaya çalışılmıştır. Bu arada, sorunlara bakışta cinsiyet farkından kaynaklanan değişik görüşler saptanmak istenmiştir.

2. Yöntemi ve Uygulaması

Araştırma, örnekleme yöntemiyle yürütülmüş, ana kitleden fakültelere göre % 5 oranında oluşturulan örnek grup, başta cinsiyet olmak üzere öteki kategoriler de gözönünde

tutularak, kotalar yoluyla anketçiler tarafından belirlenmiştir.

Evrenin ortak niteliklerini saptamak için İstanbul Üniversitesi Mediko-Sosyal Merkezi çalışmalarından yararlanılmış*, yeni kurulan İşletme Fakültesinin de eklenmesiyle, fakültelere göre kotaların dağılışı şöyle saptanmıştır :

<i>Fakülte</i>	<i>Kız</i>	<i>Erkek</i>	<i>Toplam</i>
Hukuk	140	398	538
Edebiyat	98	279	377
Fen	49	138	187
İktisat	41	118	159
Tıp (İstanbul)	39	111	150
Orman	15	45	60
Eczacılık	14	40	54
Cerrahpaşa	12	33	45
Kimya	8	22	30
Dişçilik	7	18	25
İşletme	5	13	18
Genel toplam	428	1 215	1 643

Gazetecilik Enstitüsü öğrencilerinden 5'i**, ekip başı Asis. Enis Öksüz'ün denetiminde «Aile ve Evlilik Anketi»nin uygulamasında görev almış, sınama çalışmasından sonra soru listesi kesinlik kazanınca, 1970 yılı haziranının ilk haftasında uygulama çalışmaları tamamlanmıştır.

Anketçilere verilen talimatta, İ.Ü.'nde kardeşi olanlardan yalnız birine kotalarda yer vermeleri, iki karşıtlı sorularda karşıtlardan sadece birinde yanıt istemeleri, son soruda da tercih sırasının sayı ile işaretlenmesinin sağlanması istenmiştir.

Planlanan anket sayısı 1 643 olduğu halde, doldurulan soru kâğıdı 29 eksiği ile 1 614 olmuş, bunlardan 18'i eksiklik-

(*) Bk. İstanbul Üniversitesi Mediko-Sosyal Merkezinin 1967 Yılı Çalışma Raporu ile 1968 Yılı Çalışma Programı, İstanbul 1968, s. 7.

(**) Araştırmada «anketçi» olarak görev alan kız ve erkek öğrencilerimizin adları şöyledir: Hatice Yılmaz, Hülya Atagün, Pelin Köktuna, Nesilsuvar Karaca, Perihan Top, Faruk Köksal, Abdi Artun, Cemil Cömert, Ömer Özcelik, Nurettin Kaçar, Sami Taşarkan, Sabahattin Saçı, Ali Hasan Kurt, Ali Osman Akça ve Kemal Aksoğan. Kendilerine teşekkürlerimi burada da yineliyorum.

leri nedeniyle iptal edilince, işlenen anket formu sayısı 1 596 olarak belirmiştir. 29 eksiğin 21'i Hukuk Fakültesinde Erkek'lerde, 13'ü de Orman Fakültesi'nde kızlarda olmuştur. Orman Fakültesinde kız öğrenci oranının üniversite ortalamasının (% 26) çok altında kalması nedeniyle sadece 2 kız öğrenciye anket formu ulaştırılabilmiş, buna karşılık Orman Fakültesindeki erkek öğrenci kontenjanı 45'ten 50'ye yükseltilmiştir.

Yanıtlarla ilgili olarak, bazı öğrencilerin soru dışı düşünce belirttikleri görülmüş, bu durumlarda işlemlerin objektiflikle yürütülebilmesi için soru dışı yanıtlar da «yanıtsız» içinde değerlendirilmiştir. Soru dışı yanıtlar, genellikle ideolojik bir tavır ortaya koymakta, örneğin 20. sorunun 2. ve 3. durumları (evlenmeden birlikte yaşama - İskandinavya'da görüldüğü gibi kolektif evlilik) 833. anket formunda «daha o seviyede değiliz» biçiminde yanıtlanırken, 1511. anket formunda «asla» diye karşılanmaktadır.

3. Araştırmanın Değerlendirilmesi ve Varsayımları

«Aile ve Evlilik Anketi» başlığını taşıyan anket formu iki bölümden oluşmaktadır. «Ankete cevap verenin:» ara başlığını taşıyan bölümde kişiye ve ailesine ilişkin bilgiler toplamak amacı güdülmüş, «Sorular» ara başlığını taşıyan ikinci bölümde ise 1'den başlayan 24 soruya yer verilmiştir. Ne var ki, değerlendirme sırasında, birinci bölümde yer alan maddelerin 01 ile 10 arasında kodlamada yer alması, buna göre de ikinci bölümdeki 1. sorunun 11. soru olarak başlatılması gerekmiştir. Ayrıca, anket formunda 18. soru olarak yer alan sorunun 1., 2. ve 3. durumlarının ayrı sorular gibi işlem görmesi bir zorunluluk olarak ortaya çıkmıştır. Böylece, bir giriş ve 24 sorudan oluşan «Aile ve Evlilik Anketi», değerlendirme sırasında 37 sorulu bir anket formu gibi işlem görmüştür.

Kodlama ile ilgili olarak da şu açıklamaları yapmak yararlı olacaktır: 1. soruya ilişkin olarak saptanan yaşlar 5 kümede ele alınmıştır: 20 ve daha küçük, 21-25, 26-30, 31-35, 36 ve daha büyük.

8. sorudaki, illere göre «Doğum yeri»nin dökümü, Türkiye'nin bölgeleri de göz önünde tutularak, 8 kümede belir-

lenmiştir : Akdeniz, Doğu Anadolu, Ege, Güney-Doğu, İç Anadolu, Karadeniz, Marmara Bölgesi ve Türkiye dışı.

9. sorudaki «Baba işi»nin dökümü ise, 0 ile 9 arasındaki aşağıdaki açıklamalara göre yapılmıştır :

- 0 — Teknik elemanlar, serbest meslek sahipleri
- 1 — Müteşebbis, sevk ve idareci, büro personeli
- 2 — Satıcılar ve satışla ilgili meslekler
- 3 — Çiftçi, ormancı, balıkçı, avcı ve ilgili meslekler
- 4 — Maden ve taş çıkarma ile ilgili meslekler
- 5 — Ulaştırma ve haberleşme ile ilgili meslekler
- 6 — Sanatkârlar, imalat ve tamirat işleri
- 7 — Kalifiye olmayan işçiler
- 8 — Hizmetle ilgili meslekler
- 9 — Mesleksiz ve bilinmeyenler.

«Düşündüğü evlenme yaşı»nı belirleyen 10. sorunun dökümü, 1. soruda olduğu gibi, 5 kümede ele alınmıştır : 20 ve daha küçük, 21-25, 26-30, 31-35, 36 ve daha büyük.

Öteki sorularla ilgili kodlama anket formunun incelenmesiyle anlaşılabilir. Anket formunda belirlenen şıklar 1'den başlayan rakamlarla gösterilmiş, ayrıca sona «yanıtsız» şık eklenmiştir.

Araştırmayla ilgili değerlendirme işlemleri, İktisat Fakültesine bağlı Haydar Furgaç Elektronik Hesap ve Araştırma Merkezi'nin değerli personeli tarafından yapılmıştır.

Araştırmanın Varsayımları

«Aile ve Evlilik Araştırması»nda sınımayı düşündüğümüz varsayımlarla bunlara ilişkin olarak «Aile ve Evlilik Anketi»ndeki sorular şunlardır :

1. Aile kurumu bir bunalım geçirmekte ve toplumdaki saygın yerini yitirmektedir.
(Soru 1, 2, 10 ve 22).
2. Genç kuşak, evlenmede ve aile hayatında iktisadi ögeye ağırlık vermektedir.
(Soru 3, 4, 15, 18, 23 ve 24).
3. Ekzogami, evlenme yaşı ve öğrenim derecesi, erkek-erkek eşitlik konularında kadın-erkek farkını belirleyen görüşler henüz egemendir.
(Soru 5, 6, 7, 8, 9, 18, 19, 20 ve 21).

4. Ailede çocuk sayısının azaltılması ve ailenin daraltılması eğilimi mevcuttur.
(Soru 14, 16 ve 23).
5. Boşanmanın kolaylaştırılması, insanın özgürleşmesinin bir parçası olarak, düşünülmektedir.
(Soru 11, 12, 13 ve 17).

4. Araştırmanın Sonuçları: A. «TOPLAM» Yanıtlara Göre Genel Durum

Araştırmaya katılan 1596 öğrencinin yaş dağılımı (soru 1) şöyledir :

Çizelge 1

Yaş kümeleri	Sayısı	Oranı (%)
20 ve daha küçük	550	34.46
21-25	926	58.02
26-30	101	6.33
31-35	7	0.44
36 ve daha büyük	1	0.06
Yanıtsız	11	0.69
T o p l a m	1 596	100.

Öğrencilerin fakültelere göre dağılışı (soru 2) aşağıdaki çizelgede gösterilmiştir :

Çizelge 2

Fakültenin adı	Öğrencilerin sayısı	% olarak oranı
Hukuk	513	32.14
Edebiyat	371	23.25
Fen	188	11.78
İktisat	158	9.90
Tıp (İstanbul)	142	8.89
Orman	53	3.32
Eczacılık	54	3.38
Cerrahpaşa	44	2.76
Kimya	30	1.88
Dişçilik	25	1.57
İşletme	18	1.13
T o p l a m	1 596	100.

Öğrencilerin kardeşlerinin sayısı (*soru 3*) şöyle bir çizelgeyi oluşturmaktadır :

Çizelge 3

<i>Kardeş sayısı (kendisiyle)</i>	<i>Öğrenci sayısı</i>	<i>Oranı (%)</i>
1	251	15.726
2	298	18.671
3	313	19.611
4	240	15.037
5	191	11.967
6	122	7.644
7	84	5.263
8	37	2.318
9	32	2.005
10	20	1.253
11	8	0.501
T o p l a m	1 596	100.

1181'inin erkek (% 73.997), 415'inin de kız (% 26.003) olduğunu gördüğümüz (*soru 4*) 1 596 öğrencinin «medeni durum»u (*soru 5*) ise şöyledir :

Çizelge 4

<i>Medeni durum</i>	<i>Sayısı</i>	<i>Oranı (%)</i>
Bekâr	1538	96.35
Evli	54	3.42
Boşanmış	0	0.
Dul	1	0.06
Yanıtsız	3	0.17

«Annesinin ev dışında çalışıp çalışmadığı» sorusuna (*soru 6*) öğrencilerden 130'u evet (% 8.145), 1449'u hayır (% 90.799) derken 17'si de (% 1.065) soruyu yanıtsız bırakmıştır.

«Anne-baba ve kardeşlerden birinin boşanmış olup olmadığı» biçimindeki 7. soruyu 18 kişinin yanıtsız bırakmasına

karşılık (% 1.128) 84 kişi evet (% 5.263) ve 1494 kişi de hayır (% 93.609) biçiminde yanıtlamıştır.

Bölgelere göre doğum yeri (soru 8) aşağıdaki çizelgede izlenebilir :

Çizelge 5

Bölgeler	Doğanlar sayısı	Oranı (%)
Akdeniz	212	13.283
Doğu Anadolu	146	9.147
Ege	127	7.957
Güney-Doğu	93	5.827
İç Anadolu	197	12.343
Karadeniz	274	17.167
Marmara	473	29.636
Türkiye dışı	61	3.822
Yanıtsız	13	0.814

9. soruda yer alan «Baba işi»nin dökümü, daha önce yapılan açıklamaya uygun olarak, şöyledir :

Çizelge 6

Baba işi göstergesi	Sayısı	Oranı (%)
0	319	19.987
1	220	13.784
2	140	8.771
3	286	17.919
4	2	0.125
5	8	0.500
6	65	4.072
7	106	6.641
8	366	22.933
9	84	5.263

«Düşündüğü evlenme yaşı» (soru 10) konusundaki düşünceler şu çizelgeyi oluşturmuş bulunmaktadır :

Çizelge 7

<i>Evllenme yaşı</i>	<i>Sayı</i>	<i>Oran (%)</i>
20 ve daha küçük	79	4.949
21-25	650	40.726
26-30	687	43.045
31-35	69	4.323
36 ve daha büyük	41	2.568
Yanıtsız*	70	4.385

Böylece, «Aile ve Evlilik Anketi»nin «Ankete cevap verenin:» ara başlıklı bölümünde yer alan soruların (01-10) toplu değerlendirmesini sunmuş oluyoruz. Soruşturmaya katılanların konumunu belirledikten sonra, araştırma formunun ikinci bölümünde yer alan sorularla değerlendirmemizi sürdürebiliriz.

«Aile kurumunun günümüzdeki durumu hakkında aşağıdaki cümlelerden hangisi sizin düşüncenize daha uygundur» biçimindeki karşıt iki öbekte yer alan üçer şıklı sorunun (soru 11) A öbeği % 59.206, B öbeği ise % 40.412 oranında oy toplamıştır. Yanıtların dağılımı, sayı ve oran olarak, şöyledir :

Çizelge 8

<i>A</i>	<i>B</i>
1. Sağlamlığını koruyor (111/ % 6.954)	4. Bunalım geçiriyor (423/ % 26.503)
2. Önemi çoğalıyor (44/ % 2.756)	5. Önemi azalıyor (160/ % 10.025)
3. Toplumun temelidir (790/ % 49.496)	6. Günümüzde gereksizdir (62/ % 3.884)

Yanıtsız: 6/ % 0.376

(*) Anlamsızlarla birlikte ele alınan bu kalemin dökümü, sayı ve oran olarak şöyledir :

Yanıtsız	8	% 0.501
Anlamsız	62	% 3.884

«Yaşadığımız aile içinde kendinizi *mutlu* hissediyor musunuz?» sorusuna (*soru 12*) verilen yanıtlar aşağıdaki gibi dağılmaktadır :

Çizelge 9

1. Evet 932/ % 58.395	3. Birşey diyemem 388/
% 24.310
2. Hayır 249/ % 15.601	4. Yanıtsız 27/ % 0.375

«Aşağıdaki unsurlardan birini evlenmede çok önemli sayarsanız, hangisini seçersiniz?» biçimindeki *13. soru*daki dağılım şöyledir :

Çizelge 9

1. Anne-babanın arzusu
(20/ % 1.253)	4. Güzellik ve zarafet
(24/ % 1.503)
2. Aşk evlenmesi
(129/ % 8.082)	5. Zenginlik
(25/ % 1.566)
3. Eşin namuslu olması
(191/ % 11.967)	6. Karşılıklı anlaşma
(1202/ % 75.313)

Yanıtsız: 5/ % 0.313

«Evliliğin ana motifi»ni saptamayı amaçlayan *14. soru*da yanıtların sıklara göre dağılımı aşağıdaki çizelgede gösterilmiştir :

Çizelge 10

1. Çevrenin evlenmeye zorlaması
(99/ % 6.203)	4. Cinsel ihtiyacı tatmin
(146/ % 9.147)
2. İktisadi dayanışmayı sağlamak
(184/ % 11.528)	5. Çocuk sahibi olmak
(152/ % 9.523)
3. Yalnızlıktan kurtulmak
(278/ % 17.418)	6. Yakın bir arkadaş edinmek
(728/ % 45.614)

Yanıtsız : 9/ % 0.563

«Bir Türk erkeğinin yabancı bir kadınla evlenmesi konusundaki düşüncenize aşağıdaki cümlelerden hangisi en uygundur?» sorusu (soru 15) şöyle yanıtlanmıştır :

Çizelge 11

1. Taraftarım
(317/ % 19.862)	3. Hoşgörü ile karşılıyorum
(800/ % 50.125)
2. Uygun bulmuyorum
(377/ % 23.621)	4. Yasaklanmasını dilerim
(98/ % 6.140)

Yanıtsız : 4/ % 0.250

Aynı sorunun (soru 16) «Bir Türk kadınının yabancı bir erkekle evlenmesi»ne ilişkin olanının sonucu ise aşağıdadır :

Çizelge 12

1. (206/ % 12.970)	3. (664/ % 41.604)
2. (517/ % 39.891)	4. (198/ % 12.406)

Yanıtsız : 11/ % 689

Exogamie olayının hangi nedenlere bağlı olarak kabul ya da reddedildiğini araştırmayı amaçlayan sorular (soru 17 ve 18) bizi ilginç durumlarla karşı karşıya getirmektedir :

Çizelge 13

Bir Türkün Yabancı Bir Kadınla Evlenmesine (soru 17)

<i>Taraftarım*</i> , çünkü :	<i>Karşıyım</i> , çünkü :
1. Önemli olan eşlerin anlaşmasıdır
(1024/ % 64.160)	4. Ailede tam anlaşma olmaz
(132/ % 8.270)
2. Yabancı kadın daha iyi ev hanımı olur
(22/ % 1.378)	5. Çocukların eğitimi güçleşir
(183/ % 11.466)

(*) Bir Türkün yabancı bir kadınla evlenmesine taraftar olanlarla karşı olanların kendi içlerindeki % dağılımı, şıklarla birlikte, şöyledir :

Taraftarım diyenler	Karşıyım diyenler
1.90.780	4.28.693
2. 1.949	5.39.712
3. 7.268	6.31.521

3. Yabancı kadınla evlenmekle toplum bir kişi kazanır (82/ % 5.137)
6. Yabancı kadınla evlenen erkek toplumdan uzaklaşır (145/ % 9.085)
- Yanıtsız : 8/ % 0.501

«Bir Türkün yabancı bir kadınla evlenmesine» % 70.676 oranında «tarafı», % 28.822 oranında da «karşı» olanlar, «Bir Türkün yabancı bir erkekle evlenmesine» ise % 54.636 «tarafı», % 45.363 oranında da «karşı» çıkarak, düşüncelerini şöyle kanıtlamaktadırlar :

Çizelge 14

<i>Tarafım*</i>, çünkü: 1. Önemli olan eşlerin anlaşmasıdır (835/ % 52.318) 2. Yabancı erkek kadını daha iyi anlar (37/ % 2.318) Yanıtsız : 24**/ % 1.500	<i>Karşıım</i>, çünkü : 3. Kadın zamanla kişiliğini yitirir (171/ % 10.714) 4. Kadın kendi toplumundan kopar (529/ % 33.145)

«Yabancılarla evlenmede güçlük yaratan en önemli faktör, aşağıdakilerden hangisi olabilir?» sorusuna verilen yanıtlar (soru 19) şu çizelgeyi oluşturmaktadır :

Çizelge 15

1. Milliyet (311/ % 19.486)	4. Kültür (249/ % 15.601)
2. Dil (177/ % 11.090)	5. Irk (35/ % 2.192)
3. Din (373/ % 23.370)	6. Gelenek (447/ % 28.007)
- Yanıtsız : 4/ % 0.250

(*) Bir Türkün yabancı bir erkekle evlenmesine tarafı olanlarla karşı olanların kendi içlerindeki % dağılımı ise, şıklarla birlikte şöyledir :

Tarafım diyenler	Karşıım diyenler
1.95.752	3.23.618
2. 4.242	4.73.066
	1.102
	2.204

(**) 16'sı soru dışı olup görüş belirtme niteliğindedir.

«Şahsi görüşünüze göre, aşağıdaki üç durumdan hangisini seçiyorsunuz?» biçimindeki 20. soruda yanıtların dağılımı şöyledir :

Çizelge 16

1. Evlilik (1361/ % 85.275)
2. Evlenmeden birlikte yaşama (184/ % 11.528)
3. İskandinavya'da görüldüğü gibi kolektif evlilik (42/ % 2.631)

Yanıtsız : 9/ % 0.563

«Aile ve Evlilik Anketi»nde «boşanma»ya ilişkin olarak yer alan sorular karşısında İ.Ü. öğrencilerinin düşünceleri aşağıdaki çizelgelerde belirtilmiştir :

Soru 21 : Boşanmanın kolaylaştırılmasına taraftar mısınız, yoksa karşı mısınız?

1. Taraftarım (967/ % 60.588)
2. Karşıyım (30/ % 18.984)
3. Fikrim yok (322/ % 20.175)

Yanıtsız : 4/ % 0.250

Soru 22 : Eşlerin birlikte yaşamak istememeleri boşanma için yeterli bir sebep olabilir mi?

1. Evet (1043/ % 65.350)
2. Hayır (386/ % 24.185)
3. Fikrim yok (162/ % 10.150)

Yanıtsız : 5/ % 0.313

Soru 23 : Boşanmanın güçleştirilmesi aile ahlakını güçlendirir mi, yoksa zayıflatır mı?

1. Güçlendirir (312/ % 19.548)
2. Zayıflatır (835/ % 52.318)
3. Etkilemez (439/ % 27.506)

Yanıtsız : 10/ % 0.813

«Gebeliği önleyici araçların kullanılmasına taraftar mısınız, yoksa karşı mısınız?» biçimindeki 24. soru şöyle yanıtlanmaktadır :

1. Taraftarım (917/ % 57.456)
 2. Karşıyım (414/ % 25.939)
 3. Fikrim yok (242/ % 15.162)
- Yanıtsız : 23* / % 1.440

«Kadının ev dışında çalışması» ile ilgili 25. sorunun dökümü aşağıdaki çizelgede izlenebilir :

Çizelge 17

Bir kadın evinin dışında

<i>Çalışmalı**</i> , çünkü:	<i>Çalışmamalı</i> , çünkü :
1. Çalışan kadın daha mutludur (121/ % 7.581)	5. Çalışmayan kadın daha mutludur (32/ % 2.005)
2. Kocasına yardımcıdır (297/ % 18.609)	6. Çalışan kadın kocasını saymaz (40/ % 2.506)
3. Toplum için daha faydalıdır (548/ % 34.335)	7. Evini ve çocuklarını ihmal eder (264/ % 16.541)
4. Tek kazançla yaşamak güçtür (256/ % 16.040)	8. Kadının çalışması erkeğin iş alanını daraltır (25/ % 1.566)

Yanıtsız : 13/ % 0.814

«Çocuk»la ilgili iki sorunun yanıt dağılımı ise şöyledir :
Soru 26 : Çocuklarınız olmasını istiyor musunuz?

(*) 22'si soru dışı yanıt niteliğindedir.

(**) Kadının ev dışında çalışmasıyla ilgili görüşlerin kendi içindeki % dağılımı, şıklarla birlikte, şöyledir :

Çalışmalı diyenler	Çalışmamalı diyenler
1. 9.901	5. 8.556
2.24.304	6.10.694
3.44.843	7.70.588
4.20.949	8. 6.820
	3.473

1. EVET , sadece bir tane
(150/ % 9.398)	5. HAYIR
(41/ % 2.568)
2. İki tane
(820/ % 51.378)	Yanıtsız : 8/ % 0.501
(5'i soru dışı yanıt)
3. Üç ve daha fazla
(305/ % 19.110)	
4. Sayısı hakkında kararım yok
(272/ % 17.042)	

Soru 27 : Çocukları olmayan evlilerin boşanmalarını haklı bulur musunuz?

1. Evet (478/ % 29.949)
 2. Hayır (802/ % 50.250)
 3. Fikrim yok (303/ % 18.984)
- Yanıtsız : 13/ % 0.814
(11'i soru dışı yanıt)

Değerlendirme sırasında üç ayrı soru biçiminde işlem gören «Evlenecek bir erkek için, aşağıdaki durumların ne ölçüde önemli olduğunu belirtir misiniz?»e ilişkin yanıtların dökümü aşağıdadır :

Çizelge 18

	(Soru 28) <i>İş-güç sahibi olması</i>	(Soru 29) <i>Askerliğini yapması</i>	(Soru 30) <i>Evleneceği kızdan daha yaşlı olması</i>
1. Çok önemli	1101/ % 68.984	287/ % 18.050	279/ % 17.481
2. Oldukça önemli	363/ % 22.744	435/ % 27.255	391/ % 24.498
3. Az önemli	67/ % 4.197	502/ % 31.453	513/ % 32.142
4. Önemsiz	54/ % 3.383	341/ % 21.365	383/ % 23.997
Yanıtsız	11/ % 0.689	31/ % 1.942	30/ % 1.879

Çeşitli konulardaki kadın-erkek karşılaştırmasına ilişkin sorularla yanıtları şöyledir :

Soru 31 : Evlenmede kadının erkekten yaşça daha büyük olmasını nasıl karşılıyorsunuz?

1. Olağan (631/ % 39.536)
2. Sakıncalı (837/ % 52.443)
3. Asla doğru değil (119/ % 7.456)

Yanıtsız : 9/ % 0.563

Soru 32 : Evlenmede kadının erkekten tahsilce daha yüksek olmasını nasıl karşılıyorsunuz?

1. Olağan (506/ % 31.704)
2. Sakıncalı (903/ % 56.578)
3. Asla doğru değil (183/ % 11.466)

Yanıtsız : 4/ % 0.250

Soru 33 : Kadın ile erkek arasındaki eşitliğin, evlilik öncesinde ve evliliğin devamı boyunca *her alanda* mevcut olmasına taraftar mısınız?

1. Evet (1082/ % 67.794)
2. Hayır (508/ % 31.829)

Yanıtsız : 6/ % 0.375

Soru 34 : Erkek için mubah saydığınız hareketleri kadın için de mubah sayıyor musunuz?

1. Evet (716/ % 44.862)
2. Hayır (868/ % 54.385)

Yanıtsız : 12/ % 0.751

«Aşağıdaki cümlelerden hangisi evlilik hakkındaki görüşünüze daha uygun düşmektedir?» sorusu (*soru 35*) şöyle yanıtlanmaktadır :

1. Evlilikte sadakat esastır (1148/ % 71.929)
2. Evlilik eşlerin davranışlarına sınır çizer (344/ % 21.553)
3. Evlilik sadakati zorunlu kılmaz (37/ % 2.318)
4. Evlilik kendini ateşe atmaktır (64/ % 4.010)

Yanıtsız : 3/ % 0.187

Soru 36 : Anne-baba ve evlenmemiş çocuklar dışında kadınların a i l e içinde sürekli olarak bulunmalarını nasıl karşılıyorsunuz?

1. Olağan (546/ % 34.210)
2. Faydalı (113/ % 7.080)
3. Doğru değil (746/ % 46.741)
4. Zararlı (189/ % 11.842)

Yanıtsız : 2/ % 0.125

«Aile ve Evlilik Anketi»nin *mutluluk nedenlerine* ilişkin son sorusu (*soru 37*), şu göstergeye uygun olarak (1. Karşılıklı sevgi, 2. Fikri anlaşma, 3. İktisadi dayanışma, 4. İyi geçim, 5. Çocuklar, 6. Karşılıklı sadakat, 7. Güven duygusu, 8. Yaşama alışkanlığı) aşağıdaki çizelgede sergilenmiştir :

Çizelge 19

Ailede mutluluğu doğuran (yukarıdaki) sebepler arasında ilk üç sırayı hangilerine verirsiniz?

	1	2	3	4	5	6	7	8	Yanıtsız
1.	1003	240	33	48	20	128	100	4	20
%	62.844	15.038	2.067	3.007	1.253	8.020	6.265	2.506	1.253
2.	227	410	112	138	177	284	215	12	21
%	17.355	25.689	7.017	8.646	11.090	17.794	13.471	7.518	1.315
3.	110	176	186	159	354	245	310	37	19
%	6.892	11.027	11.654	9.962	22.180	15.350	19.423	2.318	1.190

Böylece, «Aile ve Evlilik Araştırması Sonuçları» adını taşıyan yazımızın I. bölümü, «TOPLAM yanıtlara göre genel durum»un incelenmesiyle sona ermiş bulunuyor.